Høgskolen i Østfold

Interkulturelle studier 1

Verdimangfold og identitetsdannelse i flerkulturelle samfunn

30 studiepoeng

2 semestre

Bachelor

Godkjent	Av: Kjersti Berggraf Jacobsen, for avdelingsleder, LU	Dato: 29.06.04
Endret	Av	Dato:

Innholdsfortegnelse

INNHOLDSFORTEGNELSE 2

MÅLGRUPPE OG OPPTAKSKRAV 2

STUDIETS VARIGHET OG OMFANG 3

MÅL FOR STUDIET 3

STUDIETS INNHOLD, OPPBYGGING OG SAMMENSETNING* 3

ORGANISERING, ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER 4

FORHOLDET MELLOM TEORI OG PRAKSIS 5

VURDERINGSFORMER 5

PENSUM- /LITTERATURLISTE 6

EMNEBESKRIVELSE 9

Målgruppe og opptakskrav

a. Målgruppe — Målgruppene for studiet er førskolelærerstudenter, allmennlærerstudenter og andre bachelor-studenter. Studiet kan også tas av førskolelærere, allmennlærere og andre som ønsker økt kompetanse i flerkulturelle emner.

b. Opptakskrav — Studiet forutsetter ingen spesielle forhåndskunnskaper utover generell studiekompetanse eller godkjent realkompetanse.

Studiets varighet og omfang

a. Studiets nivå — Studiet kan tas som en del av grunnutdanning i førskolelærer- eller allmennlærerstudiet eller som del av annen bachelor-utdanning.

b. Grad — Studiet kan tas som en del av en bachelor-utdanning. Innen førskolelærerutdanningen er studiet et linjefag. Interkulturelle studier 1 kan også inngå i den valgfrie delen av allmennlærerutdanningen, samt andre bachelor-grader.

Mål for studiet

a) Studiet kvalifisere for: (samfunnsmessig relevans)

Interkulturelle studier 1 skal bidra til at studentene utvikler grunnleggende kunnskap, forståelse og handlingskompetanse om flerkulturelle forhold. Studiet kvalifiserer til arbeid med flerkulturelle spørsmål innen utdanning og andre offentlige sektorer.

b) Hvilken kompetanse vil studiet gi (beskrives kortfattet)

Kunnskapsmål:

Studentene skal utvikle

- kunnskap om og forståelse for mennesket som kulturelt vesen
- kunnskap om ulike teoretiske perspektiver på kultur, identitet og verdier i flerkulturelle barnehager og skoler

Ferdighetsmål:

Studentene skal utvikle

- evne til refleksjon over kulturelt og religiøst mangfold og identitetsdanning i flerkulturelle samfunn
- evne til refleksjon over oppdragelse i verdimessig mangfold

Holdningsmål:

Studentene skal utvikle:

- bevissthet om egne verdier og holdninger
- et utvidet perspektiv på egen og andres virkelighetsforståelse

Studiets innhold, oppbygging og sammensetning*

a) Emner

* Se egne emnebeskrivelser

Hovedemner:

(Emne: den minste studiepoenggivende enhet som kan inngå i studieprogram) - Jf Bachelorforskrift § 2)

Delemner:
Bakgrunnen for studiet er dagens flerkulturelle samfunn, der behovet for interkulturell kompetanse øker. Studiet er tverrfaglig, med spesielt fokus på pedagogiske, religiøse og antropologiske perspektiver.

Studiet består av tre delemner:

Delemne 101: Kulturelt mangfold
* Sentrale begreper
* Minoritets- og majoritetsperspektiver
* Religion, samfunn og kultur
* Barnehage og skole som kulturinstitusjoner

Delemne 102: Identitetsdannelse i flerkulturelle samfunn
* Identitetsbegrepet
* Identitetsmangfold og -teori
* Barnehage, skole og identitetsdannelse

Delemne 103: Verdimangfold og oppdragelse
* Sentrale begreper
* Verdimessig mangfold
* Verdier og flerkulturell oppdragelse

Emnene er innholdsmessig konsentrert rundt tre ulike begreper innenfor flerkulturell teori: Kultur, identitet og verdier. Begrepene blir behandlet ut fra perspektivene mangfold (pluralitet) og oppdragelse.

Emnegrupper/fag:

b) Progresjon
Hovedtemaene bygger ikke på hverandre og kan tas i hvilken som helst rekkefølge

c) Obligatoriske emner:
Alle emnegruppene er obligatoriske

Valgemner:
Ingen

d) Studier i utlandet og beskrivelse av hvor i studiet dette inngår
Ikke relevant

e) Emner som tilbys utenlandske studenter
Ingen

f) Internasjonalt aspekt
Internasjonale perspektiver preger hele studiet. Innholdsmessig handler studiet om kulturer på tvers av landegrenser og om forståelse på tvers av nasjoner og kulturer. Det internasjonale perspektivet er også sentralt i studiets arbeidsform ved at studentene skal drive et mindre feltarbeid ved barnehage eller skole i England.

Organisering, arbeids- og undervisningsformer

a. Beskrivelse av hvordan studiet er organisert (blokker, tverrfaglige prosjekt etc) og hvilke arbeids- og undervisningsformer som inngår

Studiet er organisert rundt et teoristudium og praksiserfaringer med flerkulturelle kontekster. Arbeidsformene i teoristudiet er forelesninger, gruppebasert arbeid, studietur, ekskursjoner, barnehage- og skolestudier og selvstudium.

Undervisningen går over to semestre. Studentene skal utarbeide tre studentarbeider, ett til hvert delemne.

b) Presisering
- bruk av bibliotek
Biblioteket skal bidra til studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er at de skal kunne søke i norske informasjonskilder, ha kjennskap til internasjonale databaser og kunne vurdere kvalitet på informasjon. Det vil også bli undervist i referanseteknikk. Bibliotekundervisningen vil bestå av to dobbelttimer – en innføring i informasjonssøk ved studiestart og spesialisert informasjonssøk samt innføring i referanseteknikk i forkant av utviklingsarbeidet.

- bruk av IKT
IKT vil bli brukt som en integrert del av studiet, både som kommunikasjonsmiddel og som innholdsmessig ressurs.
- egenaktivitet
Studiet forutsetter egenaktivitet
- obligatorisk deltakelse i gruppevirksomhet
Ja
- annet
-

c) Arbeidskrav

For å fremstille seg til eksamen må studentene i rett tid ha:

- Deltatt på studietur til England
- Ha fått bestått praksis (dersom kurset skal inngå i en profesjonsutdanning)
- Deltatt på obligatoriske ekskursjoner
- Fått godkjent tre obligatoriske arbeider. Arbeidene skal godkjennes av faglærer. Det gis skriftlig tilbakemelding

d) undervisningsspråk (dersom emner undervises på andre språk enn norsk)

Forholdet mellom teori og praksis

a) Forholdet mellom teori og praksis (forholdet mellom komponentene)
Studentene skal gjennomføre og få bestått den praksis som er bestemt av det profesjonsstudiet interkulturelle studier 1 skal inngå i.

b. Praksisdelens varighet og hvor i studiet den er plassert (ev hvordan teori og praksis er integrert)
3 ukers fordypningspraksis i vårsemesteret for førskolelærerstudenter.

Vurderingsformer

1. Underveisvurdering jf § 13 Eksamensforskriften (2004)

Studentene får veiledning i løpet av studiet knyttet til faglig arbeid og studieprogresjon. Studentene får også en faglig underveisevaluering gjennom en skriftelig tilbakemelding på de tre obligatoriske studentarbeidene av faglærer.

2. Sluttvurdering

a) Bruk av ev arbeidskrav
Studentene skal levere tre studiearbeider, ett til hvert emne. Arbeidene skal leveres ved

undervisningsslutt av de ulike emnene. Evalueringen av studiearbeidene skal ikke inngå i sluttvurdering, men studentene skal redegjøre for arbeidene under avsluttende muntlig eksamen (se nedenfor).

b) Vurderingsform ev kombinasjon av vurderingsformer
Interkulturelle studier 1 avsluttes med en samlet muntlig eksamen der studentene skal presentere ett av de obligatoriske arbeidene i studiene. Dette arbeidet blir trukket ved innledningen av den muntlige eksaminasjonen. Under den muntlige eksamen blir studentene også prøvd i pensumlitteratur i de tre delemnene. Varighet: 30 minutter. Ingen hjelpemidler er tillatt. Ved muntlig eksamen er det intern og ekstern sensor.

c) Obligatoriske prøver og oppgaver og hvor de er plassert i utdanningsløpet
Studentene skal levere tre studiearbeider, ett til hvert delemne. Arbeidene skal leveres ved undervisningsslutt av de ulike emnene

d) Karaktersystem (det må komme frem hvordan ev delvurderinger teller med og vektes i samlet karakter) Bestått/ ikke bestått eller A-F
Det brukes bokstavkarakterer fra A til F, og der A er best og E laveste ståkarakter. F er stryk.

Pensum- /litteraturliste

a) Pensum/lærestoff (minimum tema/omfang/referanselitteratur)
Med forbehold om endringer

1. Kulturelt mangfold

Engen, Thor Ola og Lars Anders Kulbrandstad (1998) *Tospråklighet og minoritetsundervisning* (Oslo, Ad Notam Gyldendal) (238s)
Eriksen, Thomas Hylland (red.) (2001) *Flerkulturell forståelse* (Oslo, Universitetsforlaget) (271s)
Far Vel – Livets slutt i det flerkulturelle Norge. IKM og Universitetts Kulturhistoriske Museer. (20s) http://www.ukm.uio.no/utstillinger/farvel/
Flyktningene fra Vietnam - tradisjon, historie og kultur (1984) Redaktører Anne Aulie, Kjersti Berre, Jorun Hermansen, Greta H. Undersrud. (Oslo: Universitetsforlaget) Kroppsspråk og Vietnamesisk humor s.22-23, Vietnamesiske familiemønstre s. 24- 27, Eventyr og fortellinger s. 28-30, Regler for høflighet og samhandling s. 31 - 33, Det vietnamesiske verdensbildet s. 34 - 41, Religiøs praksis s. 42 - 44, Årssyklus s. 51 -53, Årets høytider s.54 - 59, Skolesystemet s. 95 - 100. (ca.32s)
Gullestad, Marianne (2002) *Det norske sett med nye øyne* (Oslo, Universitetsforlaget) (utvalg 150s)
Hoffmann Diana M.(1996) Culture and self in multicultural education: Reflections, text and practice, in: *American Educational Research Journal* 33, s545-569 (25s)
Engebrigtsen, Ada & Gunhild R. Farstad (1/2004) Somaliere i eksil i Norge. NOVA skriftserie 1. Elektronisk utgave Internett. s.10-17, 33-46 (21s)
Jacobsen, Knut (red.) (2001) *Verdensreligionene i Norge* (Oslo, Universitetsforlaget) s29, 38-69, 84-114, 119-122, 138 – 163 (84s)
Lien, Inger-Lise (2002) Konkurrerende paradigmer i innvandringsdebatten, I: Nytt norsk tidsskrift. (Oslo, Universitetsforlaget) årg.19 s. 99-102 (3s)
Lomell, Lars (1995*) Så tar jeg deg til brud i år. Bryllupsskikker i ulike kulturer* (Oslo, IKM) 45s
Pihl, Joron (2000) Interkulturell og flerkulturell undervisning: fra honnørord til realitet? I: Norsk Pedagogisk Tidsskrift 4-5, s 308-319 (11s)
Thelle, Notto (1993) Dialogens muligheter i et flerkulturelt Norge, i: Eidsvåg, Inge (red.): *Fellesskapsetikk i et flerkulturelt Norge* (Oslo. Universitetsforlaget) s. 129-142. (14s)
Trainor, Kevin (2002) *Buddhisme - et illustrert oversiktsverk* (Oslo, Damm) s. 144-49, 202-203 (8 s.)

2. Identitetsdannelse i flerkulturelle samfunn

Engelsrud, Gunn (1990) Kroppen, glemt eller anerkjent, i: Karen Jensen *Moderne omsorgsbilder* (Oslo Gyldendal) s159-180 (22s)
Eriksen, Thomas Hylland (2004*) Røtter og føtter. Identitet i en omskiftelig tid* (Oslo, Aschehoug) (227s)
Gundara, Jagdish S. (2000*) Interculturalism, education and inclusion* (London, Paul Chapman Publ.)

s1-47 (47s)
Høgmo, Asle (1992) Hva er sosialisering? Om faglige forståelser av det sosiale menneskets opprinnelse, i: Therese Sand og Wenche Walle-Hansen (red.) *Sosialisering i dag* (Oslo, Ad Notam Gyldedal) (15s)
Høgmo, Asle (1986) Det tredje alternativ. Barns læring av identitetsforvaltning i samisk-norske samfunn preget av identitetsskifte, i: *Tidsskrift for samfunnsforskning* 27, s 295-416 (20s)
Høgmo, Asle (1997) Læring som monolog eller dialog. Om minoritetsbarns skoleprestasjoner på majoritetsspråk, i: *Norsk Pedagogisk Tidsskrift* 5, s283-294 (10s)
Jackson, Robert & Eleanor Nesbitt (1993) *Hindu children in Britain* (London: Trentham Books) s. 27-41 (15s)
Krogseth, Otto (1998) Det hellige i det moderne - refleksjoner omkring religion, identitet og modernitet, i: Ruud, I. M. og Hjelde, S (red.*): Enhet i mangfold*? (Oslo, Tano Aschehoug) s. 197-219 (22s)
Parker-Jenkins, Marie (1995) Children of Islam. (London: Trentham Books Limited) s.1-20, 37-56, 125-137 (ca. 52s)
Rydstrøm, Helle (1998) Kropslig differens: pigers socialisering i Viet Nam, i: Norsk Antropologisk Tidsskrift 9, s188-201 (13s)
Talle, Aud (2003) *Om kvinnelig omskjæring. Debatt og erfaring* (Oslo, Samlaget) (144s)
Østberg, Sissel (2003) *Muslim i Norge. Religion og hverdagsliv blant norsk-pakistanere* (Oslo, Universitetsforlaget) (237s)
Wetlesen, Tone Schou (2000) *Å gi den videre. Kultur og oppdragelse i familien* (Bergen, Fagbokforlaget) s11-35 og 139-172 (58s)

3. Verdimangfold og oppdragelse

Balto, Asta (1997*) Samisk barneoppdragelse i endring* (Oslo, Ad Notam Gyldendal) (134s)
Fylkesnes, Astrid Helleve (2002) Ære og skam – rett og galt, i: *Ung teologi* 3, 35-45 (11s)
Haugen, Birthe. 2001. Tradisjonelle verdier i en global verden. En vietnamesisk studie. i: *Norsk Pedagogisk Tidsskrift* 2-3, s231- 239 (9s)
Høstmælingen, Njål (2004) Hijab i Norge. Trussel eller menneskerett? (Oslo, Abstrakt Forlag) (utvalg ca. 38s)
Jackson, Robert & Eleanor Nesbitt (1993) The Family: The Roles which Children Learn. I: Hindu children in Britain (London: Trentham Books) s. 43–55 (13s)
Lien, Inger-Lise (1997) Hvordan diagnostisere rasismen? I: Ottar *Brox "De liker oss ikke". Den norske rasismens ytringsformer* (Oslo, Tano Aschehoug) s 17-32 (15s)
Noddings, Nel (1997) *Pedagogisk filosofi* (Oslo, Ad Notam) s209-229 (20s)
Norell Beach, Annie (1995) *Mångfald och medkänsla i förskolan* (Stockholm, Redda Barnen) (109s)
Pihl, Joron (2000) Hva kjennetegner rasistiske diskurser, i: *Sosiologisk tidsskrift* 3, s233-248 (16s)
Østnor, Lars (red.) (1995) *Mange religioner – én etikk?* (Oslo, Universitetsforlaget) s11-35, 78-247 (194s)

Totalt: 2090 sider

Skjønnlitterær bok

Ali, Monica (2004) *Brick Lane* (Oslo, Aschehoug)

Offentlige dokumenter

Det forventes videre at studentene kjenner til hovedinnholdet i følgende offentlige dokumenter:

Utdannings- og forskningsdepartementet: Likeverdig utdanning i praksis! Strategi for bedre læring og større deltakelse av språklige minoriteter i barnehage, skole og utdanning 2004-2009
http://odin.dep.no/ufd/norsk/publ/handlingsplaner/045071-120010/dok-bn.html

NOU 1995:12 Opplæring i et flerkulturelt Norge
http://odin.dep.no/ufd/norsk/publ/utredninger/NOU/014005-020001/hov013-bn.html

St.meld. nr. 17 (1996-97) Om innvandring og det flerkulturelle Norge
http://odin.dep.no/krd/norsk/publ/stmeld/036005-040001/dok-bn.html

St.meld. nr. 21 (1999-2000) Menneskeverdet i sentrum
http://odin.dep.no/ud/norsk/publ/stmeld/032005-044002/hov005-bn.html

St.meld. nr. 15 (2000-2001) Nasjonale minoritetar i Norge. – Om statelig politikk overfor jødar, kvener, rom, romanifolket og skogfinnar
http://odin.dep.no/krd/norsk/publ/stmeld/016001-040003/ved001-bn.html

St.meld. nr 17 (2000-2001) Asyl- og flyktningpolitikken i Norge
http://odin.dep.no/krd/norsk/publ/stmeld/016001-040005/hov011-bn.html

b) Litteraturliste sist oppdatert Dato:

Emnebeskrivelse

1. Kode	2. Navn på emnet	3. Kategori
	Interkulturelle studier 1: Verdimangfold og identitetsdannelse i flerkulturelle samfunn 30 stp	Emnet inngår i førskolelærerstudiet (linjestudium), allmennlærerstudiet (valgfag) og annen bachelorutdanning.

4. Forkunnskaper

Studiet forutsetter ingen spesielle forhåndskunnskaper utover generell studiekompetanse eller godkjent realkompetanse.

5. Tid: (når undervisning skjer) (blokk/ semester/år/…)

Undervisningen går over et helt studieår (høst- og vårsemester). Undervisningen er lagt opp i blokker.

6. Mål (kunnskaps- , ferdighets- og holdningsmål)

Interkulturelle studier 1 skal bidra til at studentene utvikler grunnleggende kunnskap, forståelse og handlingskompetanse gjennom at studentene tilegner seg:

- kunnskap om og forståelse for mennesket som kulturelt vesen
- bevissthet om egne verdier og holdninger
- et utvidet perspektiv på egen og andres virkelighetsforståelse
- kunnskap om og evne til refleksjon om kulturelt og religiøst mangfold og identitetsdanning i flerkulturelle samfunn
- kunnskap om og evne til å drøfte ulike teoretiske perspektiver på kultur, identitet og verdier i flerkulturelle barnehager og skoler
- evne til refleksjon over oppdragelse i verdimessig mangfold

7. Innhold/oppbygging

Bakgrunnen for studiet er dagens flerkulturelle samfunn, der behovet for interkulturell kompetanse øker. Studiet er tverrfaglig, med spesielt fokus på pedagogiske, religiøse og antropologiske perspektiver.

Studiet består av tre delemner: kulturelt mangfold, identitetsdannelse i flerkulturelle samfunn og verdimangfold og oppdragelse

Delemne 101: Kulturelt mangfold
* Sentrale begreper
* Minoritets- og majoritetsperspektiver
* Religion, samfunn og kultur
* Barnehage og skole som kulturinstitusjoner

Delemne 102: Identitetsdannelse i flerkulturelle samfunn
* Identitetsbegrepet
* Identitetsmangfold og -teori
* Barnehage, skole og identitetsdannelse

Delemne 103: Verdimangfold og oppdragelse
* Sentrale begreper
* Verdimessig mangfold
* Verdier og flerkulturell oppdragelse

Temaene er innholdsmessig konsentrert rundt tre ulike begreper innenfor flerkulturell teori: Kultur, identitet og verdier. Begrepene blir behandlet ut fra perspektivene mangfold (pluralitet) og oppdragelse. Temaene bygger ikke på hverandre og kan tas i hvilken som helst rekkefølge.

Internasjonale perspektiver preger hele studiet. Innholdsmessig handler studiet om kulturer på tvers av landegrenser og om forståelse på tvers av nasjoner og kulturer. Det internasjonale perspektivet er også sentralt i studiets arbeidsform ved at studentene skal drive et mindre feltarbeid ved barnehage eller skole i England.

8. Organisering, undervisnings- og læringsformer

Studiet er organisert rundt et teoristudium og praksiserfaringer med flerkulturelle kontekster. Arbeidsformene i teoristudiet er forelesninger, gruppebasert arbeid, studietur, ekskursjoner, barnehage- og skolestudier og selvstudium.

Undervisningen går over to semestre. Studentene skal utarbeide tre studentarbeider som forutsetter aktiv bruk av biblioteket. Biblioteket skal bidra til studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er at de skal kunne søke i norske informasjonskilder, ha kjennskap til internasjonale databaser og kunne vurdere kvalitet på informasjon. Det vil også bli undervist i referanseteknikk. Bibliotekundervisningen vil bestå av to dobbelttimer – en innføring i informasjonssøk ved studiestart og spesialisert informasjonssøk samt innføring i referanseteknikk i forkant av utviklingsarbeidet.

Studentene skal levere ett arbeid til hvert emne. Nærmere bestemmelser om studentarbeidene blir gitt ved studiestart. IKT vil bli brukt som en integrert del av studiet, både som kommunikasjonsmiddel og som innholdsmessig ressurs.

9. Praksis

Studentene skal gjennomføre og få godkjent den praksis som er bestemt av det profesjonsstudiet interkulturelle studier skal inngå i.

10. Arbeidskrav

For å fremstille seg til eksamen må studentene i rett tid ha:

- Deltatt på studietur til England
- Ha fått godkjent praksis (dersom kurset skal inngå i en profesjonsutdanning)
- Deltatt på obligatoriske ekskursjoner
- Fått godkjent tre obligatoriske arbeider, ett til hvert hovedtema. Arbeidene

skal godkjennes av faglærer. Det gis skriftlig tilbakemelding.

11. Vurdering

Interkulturelle studier 1 avsluttes med en samlet muntlig eksamen der studentene skal presentere ett av de obligatoriske arbeidene i studiene. Dette arbeidet blir trukket ved innledningen av den muntlige eksaminasjonen. Under den muntlige eksamen blir studentene også prøvd i pensumlitteratur i de tre delemnene. Varighet: 30 minutter. Ingen hjelpemidler er tillatt. Ved muntlig eksamen er det intern og ekstern sensor. Det brukes bokstavkarakterer fra A – F, og der A er beste og E er laveste ståkarakter. F er stryk.

12. Litteratur / pensum

Med forbehold om endringer

1. Kulturelt mangfold

Engen, Thor Ola og Lars Anders Kulbrandstad (1998) *Tospråklighet og minoritetsundervisning* (Oslo, Ad Notam Gyldendal) (238s)

Eriksen, Thomas Hylland (red.) (2001) *Flerkulturell forståelse* (Oslo, Universitetsforlaget) (271s)

Far Vel – Livets slutt i det flerkulturelle Norge. IKM og Universitetts Kulturhistoriske Museer. (20s) http://www.ukm.uio.no/utstillinger/farvel/

Flyktningene fra Vietnam - tradisjon, historie og kultur (1984) Redaktører Anne Aulie, Kjersti Berre, Jorun Hermansen, Greta H. Undersrud. (Oslo: Universitetsforlaget) Kroppsspråk og Vietnamesisk humor s.22-23, Vietnamesiske familiemønstre s. 24- 27, Eventyr og fortellinger s. 28-30, Regler for høflighet og samhandling s. 31 - 33, Det vietnamesiske verdensbildet s. 34 - 41, Religiøs praksis s. 42 - 44, Årssyklus s. 51 -53, Årets høytider s.54 - 59, Skolesystemet s. 95 - 100. (ca.32s)

Gullestad, Marianne (2002) *Det norske sett med nye øyne* (Oslo, Universitetsforlaget) (utvalg 150s)

Hoffmann Diana M.(1996) Culture and self in multicultural education: Reflections, text and practice, in: *American Educational Research Journal* 33, s545-569 (25s)

Engebrigtsen, Ada & Gunhild R. Farstad (1/2004) Somaliere i eksil i Norge. NOVA skriftserie 1. Elektronisk utgave Internett. s.10-17, 33-46 (21s)

Jacobsen, Knut (red.) (2001) *Verdensreligionene i Norge* (Oslo, Universitetsforlaget) s29, 38-69, 84-114, 119-122, 138 – 163 (84s)

Lien, Inger-Lise (2002) Konkurrerende paradigmer i innvandringsdebatten, I: Nytt norsk tidsskrift. (Oslo, Universitetsforlaget) årg.19 s. 99-102 (3s)

Lomell, Lars (1995*) Så tar jeg deg til brud i år. Bryllupsskikker i ulike kulturer* (Oslo, IKM) 45s

Pihl, Joron (2000) Interkulturell og flerkulturell undervisning: fra honnørord til realitet? I: Norsk Pedagogisk Tidsskrift 4-5, s 308-319 (11s)

Thelle, Notto (1993) Dialogens muligheter i et flerkulturelt Norge, i: Eidsvåg, Inge (red.): *Fellesskapsetikk i et flerkulturelt Norge* (Oslo. Universitetsforlaget) s. 129-142. (14s)

Trainor, Kevin (2002) *Buddhisme - et illustrert oversiktsverk* (Oslo, Damm) s. 144-49, 202-203 (8 s.)

2. Identitetsdannelse i flerkulturelle samfunn

Engelsrud, Gunn (1990) Kroppen, glemt eller anerkjent, i: Karen Jensen *Moderne omsorgsbilder* (Oslo Gyldendal) s159-180 (22s)

Eriksen, Thomas Hylland (2004*) Røtter og føtter. Identitet i en omskiftelig tid* (Oslo, Aschehoug) (227s)

Gundara, Jagdish S. (2000*) Interculturalism, education and inclusion* (London, Paul Chapman Publ.) s1-47 (47s)

Høgmo, Asle (1992) Hva er sosialisering? Om faglige forståelser av det sosiale menneskets opprinnelse, i: Therese Sand og Wenche Walle-Hansen (red.) *Sosialisering i dag* (Oslo, Ad Notam Gyldedal) (15s)

Høgmo, Asle (1986) Det tredje alternativ. Barns læring av identitetsforvaltning i samisk-norske samfunn preget av identitetsskifte, i: *Tidsskrift for samfunnsforskning* 27, s 295-416 (20s)

Høgmo, Asle (1997) Læring som monolog eller dialog. Om minoritetsbarns skoleprestasjoner på majoritetsspråk, i: *Norsk Pedagogisk Tidsskrift* 5, s283-294 (10s)

Jackson, Robert & Eleanor Nesbitt (1993) *Hindu children in Britain* (London: Trentham Books) s. 27-41 (15s)

Krogseth, Otto (1998) Det hellige i det moderne - refleksjoner omkring religion, identitet og modernitet, i: Ruud, I. M. og Hjelde, S (red.*): Enhet i mangfold*? (Oslo, Tano Aschehoug) s. 197-219 (22s)
Parker-Jenkins, Marie (1995) Children of Islam. (London: Trentham Books Limited) s.1-20, 37-56, 125-137 (ca. 52s)
Rydstrøm, Helle (1998) Kropslig differens: pigers socialisering i Viet Nam, i: Norsk Antropologisk Tidsskrift 9, s188-201 (13s)
Talle, Aud (2003) *Om kvinnelig omskjæring. Debatt og erfaring* (Oslo, Samlaget) (144s)
Østberg, Sissel (2003) *Muslim i Norge. Religion og hverdagsliv blant norsk-pakistanere* (Oslo, Universitetsforlaget) (237s)
Wetlesen, Tone Schou (2000) *Å gi den videre. Kultur og oppdragelse i familien* (Bergen, Fagbokforlaget) s11-35 og 139-172 (58s)

3. Verdimangfold og oppdragelse
Balto, Asta (1997*) Samisk barneoppdragelse i endring* (Oslo, Ad Notam Gyldendal) (134s)
Fylkesnes, Astrid Helleve (2002) Ære og skam – rett og galt, i: *Ung teologi* 3, 35-45 (11s)
Haugen, Birthe. 2001. Tradisjonelle verdier i en global verden. En vietnamesisk studie. i: *Norsk Pedagogisk Tidsskrift* 2-3, s231- 239 (9s)
Høstmælingen, Njål (2004) Hijab i Norge. Trussel eller menneskerett? (Oslo, Abstrakt Forlag) (utvalg ca. 38s)
Jackson, Robert & Eleanor Nesbitt (1993) The Family: The Roles which Children Learn. I: Hindu children in Britain (London: Trentham Books) s. 43–55 (13s)
Lien, Inger-Lise (1997) Hvordan diagnostisere rasismen? I: Ottar *Brox "De liker oss ikke". Den norske rasismens ytringsformer* (Oslo, Tano Aschehoug) s 17-32 (15s)
Noddings, Nel (1997) *Pedagogisk filosofi* (Oslo, Ad Notam) s209-229 (20s)
Norell Beach, Annie (1995) *Mångfald och medkänsla i förskolan* (Stockholm, Redda Barnen) (109s)
Pihl, Joron (2000) Hva kjennetegner rasistiske diskurser, i: *Sosiologisk tidsskrift* 3, s233-248 (16s)
Østnor, Lars (red.) (1995) *Mange religioner – én etikk?* (Oslo, Universitetsforlaget) s11-35, 78-247 (194s)

Totalt: 2090 sider

Skjønnlitterær bok
Ali, Monica (2004) *Brick Lane* (Oslo, Aschehoug)

Offentlige dokumenter
Det forventes videre at studentene kjenner til hovedinnholdet i følgende offentlige dokumenter:

Utdannings- og forskningsdepartementet: Likeverdig utdanning i praksis! Strategi for bedre læring og større deltakelse av språklige minoriteter i barnehage, skole og utdanning 2004-2009
http://odin.dep.no/ufd/norsk/publ/handlingsplaner/045071-120010/dok-bn.html

NOU 1995:12 Opplæring i et flerkulturelt Norge
http://odin.dep.no/ufd/norsk/publ/utredninger/NOU/014005-020001/hov013-bn.html

St.meld. nr. 17 (1996-97) Om innvandring og det flerkulturelle Norge
http://odin.dep.no/krd/norsk/publ/stmeld/036005-040001/dok-bn.html

St.meld. nr. 21 (1999-2000) Menneskeverdet i sentrum
http://odin.dep.no/ud/norsk/publ/stmeld/032005-044002/hov005-bn.html

St.meld. nr. 15 (2000-2001) Nasjonale minoritetar i Norge. – Om statelig politikk overfor jødar, kvener, rom, romanifolket og skogfinnar
http://odin.dep.no/krd/norsk/publ/stmeld/016001-040003/ved001-bn.html

St.meld. nr 17 (2000-2001) Asyl- og flyktningpolitikken i Norge
http://odin.dep.no/krd/norsk/publ/stmeld/016001-040005/hov011-bn.html